

UOT 008:021

Nərminə Abdullayeva
AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu,
doktorant
abdullaevanarmina@gmail.com

MULTİKULTURALİZM İDEYALARININ TƏBLİĞİ KİTABXANALARIN INNOVATİV SİYASƏTİNİN PRIORİTET İSTİQAMƏTİ KİMİ

Açar sözlər: *mədəniyyətlərarası əlaqələr, mədəniyyətlərarası dialoq, multikulturalizm, kitabxanalar, kitabxana xidməti, innovativ siyasət.*

Ключевые слова: *межкультурные контакты, межкультурный диалог, мультикультурализм, библиотечное обслуживание, инновационная политика библиотеки.*

Keywords: *intercultural contacts, intercultural dialogue, multiculturalism, libraries, library service, innovative policy.*

*“Bu gün multikulturalizm Azərbaycanda
dövlət siyasətidir və eyni zamanda, həyat tərzidir.”*
İlham Əliyev

Müasir cəmiyyətdə cross-mədəni ünsiyyət problemləri, multikulturalizmin bir dövlət siyasəti kimi həyata keçirilməsində kitabxanaların rolu, əhaliyə multi-etnik, mədəni kitabxana-informasiya xidmətlərinin prinsipləri və bunun üçün tələb olunan müəyyən şərtlərin araşdırılıb öyrənilməsi məqsədilə elmi-nəzəri və təcrübi biliklərə, o cümlədən bu sahədə dünya səviyyəli aparıcı təşkilatların direktivləri, deklorasiyalarına əsaslanaraq məqalə işlənib hazırlanmış, bu sahədə kitabxanaların fəaliyyətini genişləndirəcək müəyyən nəticələr əldə edilmiş və təkliflər verilmişdir.

Son onilliklərdə qloballaşma şəraitində aktiv siyasi-iqtisadi və mədəni integrasiya proseslərinin baş verməsi müşahidə olunur. Belə bir şəraitdə cəmiyyət qarşısında bir sıra məsələlər baş qaldırır ki, onların da həlli ciddi problemlərə səbəb olur. Mədəniyyətlərarası dialoqun təşkili beynəlxalq əlaqələrin uğurlu inkişafı üçün əsas şərt kimi daha qabarıq şəkildə nəzərə çarpır.

Mədəniyyətlərarası kommunikasiya problemi yalnız dünya səviyyəsində deyil, etnomədəni müxtəlifliyə malik ayrı-ayrı ölkələrdə də meydana çıxır. Müasir dövrdə Azərbaycan da bu proseslərdən kənarda qalmır. Azərbaycan Respublikası polietnik dövlətdir. Xalq dövləti təşkil edən etnosdan – Azərbaycan türklərindən və avtohton milli azlıqlardan – udinlərdən, ingiloylardan, qızıqlardan, xınalıqlardan, buduqlardan, tatlardan, talışlardan, ləzgilərdən və b. təşkil olunmuşdur. Bu millətlərin tarixən Azərbaycandan başqa vətənləri olmamışdır və buna görə də Azərbaycan türkləri ilə birlikdə vahid polietnik Azərbaycan millətinin nümayəndələri hesab olunmaqda haqlıdırlar. Onlardan başqa respublikada ruslar, ukraynalılar, belaruslar, kürdlər, yəhudilər, yunanlar, almanlar və tatarlar yaşayırlar. Bu milli azlıqların hər birinin müvafiq olaraq tarixi vətəni vardır və Azərbaycan ərazisində yaşayan alloxton milli azlıqlara aid edirlər. Təkcə Bakıda iyirmidən yuxarı müxtəlif mədəni icmalar fəaliyyət göstərir. Bunların arasında: rusların, ukrainlərin, kürdlərin, lakların, ləzgilərin, slavyanların, tatların, tatarların, gürcülərin, ingilayların, talışların, avarların, axıska türklərinin, Avropa və dağ yəhudilərinin, gürcü yəhudilərinin, alman və yunanların cəmiyyətləri vardır. Ümumiyyətlə, etnik azlıqların kompakt şəkildə yaşadıkları bütün rayonlarda belə icmalar mövcuddur. Azərbaycan Respublikasında kompakt şəkildə müxtəlif etnosların nümayəndələri yaşayır və onların hər

biri öz maddi və mənəvi mədəniyyətini, dilini, tarixi yaddaşını, mentalitetini, etnik özünüdərk etmə və etnopsixologiyasını qoruyub saxlayan unikal xüsusiyyətlərin daşıyıcılarıdır [1]. Məhz Azərbaycanda dağ yəhudilərinin məskəni – Qırmızı Sloboda, Molokan kəndi İvanovka, udin kəndi Nic, öz dili, özünəməxsus adət və ənənələri ilə məşhur olan Xınalıq kəndi və başqa milli azlıqların yaşadığı onlarla belə məskənlər mövcuddur və onların hamısı Azərbaycan ictimaiyyətinin ayrılmaz hissəsidir. Etnik azlıqlara yerli əhali ilə bərabər mədəni hüquqlar və ölkənin mədəni irsindən istifadə hüququ verilmişdir.

Azərbaycanda mövcud olan mədəni simbioz (müştərək yaşama) və müxtəlif ənənələr maddi və mənəvi mədəniyyətin tarixi abidələrində həkk olunmuşdur. Belə ki, maddi mədəniyyət abidələrinin qorunması çərçivəsində Astara, Qax, Quba, Zaqatala və digər rayonların tarix-ölkəşünaslıq muzeylərində, həmin ərazilərdə yaşayan etnik azlıqların irsini və ənənələrini əks etdirən ekspozisiyalar təşkil olunur. Bu sahədə kitabxanalar da səmərəli fəaliyyət göstərir; burada milli azlıq nümayəndələrinin kitablarının təqdimatı keçirilir və bu kitablar kitabxananın fonduna daxil olur. Ölkə daxilində, eləcə də beynəlxalq arenada mədəniyyətlərarası ünsiyyətin tarazlı şəkildə qurulmasında, üç dini dövrdən – zərdüştlük, xristianlıq və islamdan keçən və öz şüuruna bunları həkk etdirən Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşı vacib rol oynayır. Azərbaycanda dinlərarası dialoq və tolerantlığın dünyanın bir çox polietnik regionları üçün nümunə olan xüsusi modeli qurulmuşdur. Dövlət-din münasibətlərinin müasir Azərbaycan modeli çərçivəsində, bütün dinlər qanun qarşısında bərabər status almışlar. Ölkə vətəndaşlarının böyük əksəriyyətini təşkil edən müsəlmanların hüquqlarını təmin etməklə yanaşı, dövlət respublika ərazisində yayılan bütün ənənəvi dinlərə qayğı göstərir. [1]

Hazırda bu mövzuda mövcud olan nəzəri işlər sözsüz ki, bu cür mürəkkəb və ziddiyyətli mədəniyyətlərarası kommunikasiya prosesinin təşkilinə mühüm təsir göstərir. Ancaq təəssüf ki, nəzəri ədəbiyyatda təcrübi məsələlər çox azdır. Təcrübi fəaliyyətə keçmək üçün millətlərarası ünsiyyət probleminin həllində bilavasitə iştirak edən strukturları müəyyənləşdirmək lazımdır. Mədəniyyətlərarası əlaqələrin qurulması və dəstəklənməsi, millətlərarası münasibətlərin nizamlanmasında sosio-mədəni institutların, əsasən də kitabxanaların yeri və rolunu müəyyən etmək qarşıya qoyulan əsas məqsəddir.

İlk əvvəl mədəniyyətlərarası kommunikasiyanın nə demək olduğuna nəzər yetirmək lazımdır. Sinonim kimi, “mədəniyyətlərarası dialoq”, “mədəniyyətlərarası ünsiyyət” terminləri istifadə oluna bilər. Bu zaman onların daxili xüsusiyyətləri nəzərə alınmır. “Mədəniyyətlərarası dialoq” anlayışı müxtəlif mənalarda istifadə olunur. Mədəniyyətlərarası kommunikasiyalara istənilən yanaşma müəyyən prinsiplərə əsaslanmalıdır. Fəlsəfi konsepsiyalara, həmçinin humanizm, obyektivlik, tolerantlıq ideyalarına əsaslanaraq, L.Q.Poçebut və S.P.Beznosov [5] təklif edirlər ki, mədəniyyətlərarası kommunikasiyaların qurulmasında aşağıdakı müddəaları nəzərə almaq lazımdır:

- Mədəniyyətlərarası ünsiyyət və qarşılıqlı əlaqə mədəni müxtəlifliyin dərk edilməsindən ibarətdir. İnsan sadəcə mədəni müxtəlifliyin varlığı ilə razılaşmır, o həm də, bu müxtəlifliyin mahiyyətini anlamalı, başqa mədəniyyətlərin xüsusiyyətlərini qəbul etməli, bu xüsusiyyətləri öz davranışında nəzərə almalıdır.
- Mədəniyyətlərarası kommunikasiya prosesində keçmişə deyil, gələcəyə istiqamətlənmək vacibdir.
- Mədəniyyətlərarası kommunikasiyaların məqsədi öz mədəniyyətində öz maraqlarının gözlənilməsi prioriteti, başqa mədəniyyətlərin nümayəndəsinin maraqlarının onun mədəniyyətində gözlənilməsi prioriteti və s.-dir.

- Əgər başqa şəxsin mədəniyyətində qəbul olunmuş dəyərlər sisteminə təcavüz olunsay, milli heysiyyətə toxunulsay, milli qürur alçaldılsay, mədəniyyətlərarası kommunikasiya uğursuzluğa düşər olmuş olur. [5.]

Mədəniyyətlərarası dialoqun təşkili sahəsində M.Y.Popov təcrübəli məsləhətlər verməyə çalışıb. O, bu istiqamətdə aşağıdakı hərəkətlər məcmusunu həyata keçirməyi vacib hesab edir: müxtəlif tədbirlər keçirmək, məşhur musiqi, teatr kollektivlərini (Mədəniyyətlərarası dialoqun yayılmasına tərəfdar olan) cəlb etmək, imkansızlara kömək üzrə sosial proqramı, müxtəlif etnosların, xalqların vahidliyini nümayiş etdirən müştərək könüllü proqramlarını təşkil etmək, müştərək mədəni, maarifləndirici xarakterli (kino, rolik, cizgi filmi) məhsullar hazırlamaq, bu məhsulları İnternet, sosial şəbəkələr, forumlar, bloqlar vasitəsilə yaymaq, mədəni birlik şüarı altında idman tədbirləri keçirmək və s. [5.]

Bu tədbirlərin təşkili və keçirilməsində sosial institutlar, əsasən də kitabxanalar (müxtəlif milli mədəniyyətlərin nümayəndələrinin qarşılıqlı əlaqə mərkəzinə çevrilərək) əsas rol oynayır. Kitabxana müəssisələrinin fəaliyyətinin bu istiqamətdə səmərəli həyata keçirilməsinə beynəlxalq səviyyəli rəsmi sənədlərin qəbulu mühüm təsir göstərir. Buna misal olaraq, 2008-ci ildə qəbul olunan “Çoxmədəniyyətli kitabxana haqqında” İFLA-nın (International Federation of Library Associations and Institutes) manifestini göstərə bilərik. Bu manifestdə mədəniyyət və dil müxtəlifliyi şəraitində əhaliyə kitabxana xidmətinin prinsipləri, çox mədəniyyətli kitabxananın informasiya xidməti zamanı ortaya çıxan problemlər, mədəniyyət və dil cəhətdən eyni olmayan əhaliyə kitabxana xidməti məsələlərinə dair digər aspektlər əhatə olunmuşdur. [6] 2009-cu ildə İFLA-nın “Multikultural əhaliyə kitabxana xidməti bölməsinin 2006-2010-cu illərdə fəaliyyətinin strateji planı”na uyğun olaraq, çox mədəniyyətli əhaliyə xidmət üzrə təlimatın III nəşri “Multikultural Cəmiyyətlər: Kitabxana xidməti üzrə təlimat” çap olundu. [7] Şübhəsiz ki, beynəlxalq təşkilat olan İFLA-nın rəsmi sənədləri çoxmədəniyyətli əhaliyə kitabxana xidmətində plüralizmin inkişafına təkan verir. Bununla yanaşı Azərbaycanın da multikultural icmalara, cəmiyyətlərə kitabxana xidmətinin standartları və təlimatlar hazırlanmalıdır. Həmçinin Azərbaycan kitabxanalarında müxtəlif milli etnik qrupların nümayəndələrinə kitabxana xidməti üzrə metodik tövsiyələr işlənib hazırlanmalıdır. Müxtəlif kitabxanaların nümayəndələrindən ibarət işçi qrup yaratmaq lazımdır ki, Azərbaycanda multikultural əhaliyə xidmət üzrə standartlar hazırlansın. Söhbət Milli Kitabxanadan, o cümlədən böyük kütləvi kitabxanalardan (sahəvi, diyarşünaslıq) gedir. Yuxarıda deyilənlərə əlavə etmək olar ki, müxtəlif etnik qrupların yaşadığı bir şəraitdə kitabxana işi üçün multikulturalizm konsepsiyası xüsusi əhəmiyyət kəsb etməyə başlamışdır.

“Multikulturalizm və ya mədəni plüralizm bir çox mədəniyyətin bir yerdə, regionda hər hansı vahid mədəniyyətin qəbulunu tələb etmədən, birgə mövcudluğunu təsvir edən bir termdir. [9] Multikulturalizm konsepsiyasına müasir mütəxəssislərin münasibəti birmənalı deyil. Alimlər multikulturalizmlə əlaqədar problemin həllinə çalışaraq, onun müəyyənləşməsi üçün yeni yanaşmalar axtarırlar. Onu da qeyd edək ki, multikulturalizm getdikcə problematik və geniş müzakirə ediləcək bir mövzuya, bir sahəyə çevrilir. Belə ki, məsələn, multikulturalizm tərəfdarlarının əksəriyyəti onu mədəniyyətlərarası tolerantlığı dəstəkləmək və etnomədəni qrupların harmonik qarşılıqlı əlaqələri və onların milli topluluğa inteqrasiyası hesabına sosial anlaşmanın qorunub saxlanması istiqamətində fəaliyyət göstərmək bacarığına görə onu tamamilə liberalizm kontekstində qiymətləndirir. Öz növbəsində azlıq təşkil edən konservativ tədqiqatçılar multikulturalizmdə marksist-siyasi ideologiyayı görürlər, çünki, o, bütün mədəniyyətlərə, onların adət-ənənələrinə bərabər şəkildə baxan multikulturalizm inqilabi hərəkəti sayılır. [10.]

XXI əsrin əvvəllərindən çoxmədəniyyətli cəmiyyət bir sıra dünya ölkələrində norma hesab olunmağa başlayıb. Kitabxanaçılardan müəyyən krossmədəni əlaqələrə dair

bacarıq və qabiliyyətlərin mənimsənilməsini tələb edən multimədəni xidmətin təşkilində kitabxanaların sosial institut kimi əsas rol oynaması faktı nəzərə alınmalıdır. [9] Bu məqsədi həyata keçirmək üçün əsas tələb kitabxanaçılar üçün multimədəni təhsilin təşkilidir. [6.] Bir çox dünya ölkələrinin təhsil müəssisələrində məqsədli tədris kursları təşkil olunmuşdur ki, bu kurslarda tələbələri müxtəlif kateqoriyalı istifadəçilərə xidmətin nəzəri və təcrübi aspektləri ilə tanış edirlər. Rus tədqiqatçısı İ.V Çadnova qeyd edir ki, belə tədris proqramları və kursları bir sıra yeni məxsusi bilik və bacarıqları formalaşdırır:

- hədəf qrupları (etnik qruplar), onun tarixi, statistik məlumatlarını axtarıb tapa bilmək;
- verilən qrup haqqında lokal informasiyanın onun yaşayış tərz, demografik xüsusiyyətləri haqqında informasiyanı tapmaq, onların informasiya tələbatını öyrənmək;
- çap və digər informasiya resurslarından istifadə edərək qrup haqqında informasiyanı axtarıb tapmaq;
- hədəf qruplarına xidmət üçün mövcud nəşrlər külliyyatını inkişaf etdirmək;
- bu qruplar üçün böyük olmayan, ancaq mobil ədəbiyyat külliyyatını inkişaf etdirmək bacarığı;
- etnik qruplara məlumat xidmətinin yeni üsullarını tətbiq etmək;
- kitabxana proqramlarını inkişaf etdirmək, bu qrupların oxucu, mədəni və təhsil tələbatlarının ödənilməsi üçün kitabxana menecementini həyata keçirmək;
- bu qrupların üzvlərindən (onlar peşəkar kitabxanaçı olmaya da bilər) işçi heyətin seçilməsi planının tətbiqi və s. [6.]

Bütün bunlar çoxmədəniyyətli mühitdə kitabxanaçılıq üzrə əsas və əlavə təhsil çərçivəsində formalaşmalı olan iş bacarıqlarının hamısı deyil. Azərbaycan təhsil məkanı üçün multikultural kitabxana xidməti üzrə tədris proqramı innovativ istiqamət hesab olunur. Təəssüf ki, Azərbaycanda Kitabxanaçılıq ixtisası üzrə təhsil verən ali və orta istisas təhsili müəssisələrində belə tədris proqramları yaradılmayıb.

Beləliklə, müasir cəmiyyətdə baş verən global mədəniyyətin formalaşması prosesi və eyni zamanda etnomədəni inkişafın əhəmiyyətinin artması kitabxanaların fəaliyyətinə də böyük təsir göstərir. Kitabxanalardan çoxmədəniyyətli məkanda fəaliyyətin təşkilinə innovativ yanaşmaların axtarılması tələb olunur. Kitabxana müəssisələri milli mədəniyyətlərin öz ərazilərində inkişafı və fəaliyyətinə böyük töhfələr verir, müxtəlif etnosların, xalqların nümayəndələri arasında vasitəçi rolunu oynayır. Kitabxana ictimaiyyəti tərəfindən bu fəaliyyətə, xüsusilə də çoxmillətli regionlarda əsas kitabxana xidmətinin bir tərkib hissəsi kimi baxılmalıdır.

Çoxmədəniyyətli kitabxana dialoqda olan multikultural cəmiyyətə aparan yoldur.

Çoxmədəniyyətli kitabxana haqqında İFLA-nın manifestində vurğulanır ki, müasir dövrdə insanlar yekcins olmayan çoxmədəniyyətli cəmiyyətdə yaşayır. Dünyada 6000-dən çox müxtəlif dil mövcuddur. Beynəlxalq miqrasiyanın səviyyəsi ilbəil artır, bunun da nəticəsində qarışıq tərkibli insanların sayı çoxalır. Qloballaşma, artan miqrasiya, sürətli kommunikasiyalar, yerdəyişmə prosesinin asanlaşması və XXI əsrdə fəaliyyətdə olan digər proseslər bir çox millətlərin, o cümlədən əvvəllər vahidmədəniyyətli olan xalqların mədəni müxtəliflik səviyyəsini yüksəldir.

2 noyabr 2001-ci ildə UNESCO-nun baş konfransında qəbul edilən “Mədəni müxtəliflik haqqında Ümumi deklorasiya”sında “Mədəni müxtəliflik” və ya “Çoxmədəniyyətlik” terminləri müxtəlif mədəniyyətlərin harmonik birgəyaşayışını və qarşılıqlı əlaqəsini əks etdirir. Burada “mədəniyyət”ə cəmiyyət və sosial qruplara aid olan fərqləndirici əlamətlərin, ruhi-mənəvi və maddi, intellektual və emosional göstəricilərin məcmusu kimi baxılır. İncəsənət və ədəbiyyatdan başqa, o, həyat tərzini, birgəyaşayış bacarığını, dəyərlər sistemini, adət-ənənə və imanı əhatə edir. Mədəniyyət və dil müxtəlifliyi bəşəriyyətin ümumi mirasıdır və onu ümumi maraqlara uyğun olaraq qoyuyub saxlamaq lazımdır. O, innovasiyaların, yaradıcılığın və sülh şəraitində birgəyaşayışın

mübadilə mənbəyidir. (Всеобщая декларация ЮНЕСКО о культурном разнообразии) [11].

Buna görə də bütün növ kitabxanalar mədəni və dil müxtəlifliyini beynəlxalq, milli və regional səviyyədə dəstəkləyib inkişaf etdirməyi qarşıya məqsəd qoymalıdır və bununla da mədəniyyətlərarası dialoqu və aktiv vətəndaş mövqeyini qoruyub saxlamalıdır. Belə ki, kitabxanalar müxtəlif maraqlara və cəmiyyətlərə xidmət edirlər. Onlar təhsil, mədəniyyət və informasiya mərkəzləri funksiyasını yerinə yetirirlər. Mədəniyyət və dil müxtəlifliyi aspektində kitabxanalar öz fəaliyyətlərində mədəni xüsusiyyətləri və dəyərləri nəzərə almaqla, hamı üçün əsas hüquq və azadlıqları, informasiya və biliklərə bərabər əlyətərlik prinsiplərini əldə rəhbər tuturlar.[3]

İFLA-nın manifestində multikultural kitabxananın qarşısında duran əsas prinsiplər aşağıdakı kimi dəyərləndirilmişdir:

Qlobal cəmiyyətin hər bir üzvünün kitabxana və informasiya xidmətlərindən tam şəkildə istifadə etmək hüququ vardır. Mədəni və dil müxtəlifliyi aspektində kitabxanalar gərək:

- cəmiyyətin bütün üzvlərinə mədəni və ya dil müxtəlifliyi cəhətdən hüquqlarını pozmadan xidmət etməlidirlər;
- onları uyğun dillərdə və rahat şəraitdə informasiya ilə təmin etməlidirlər;
- bütün icma üzvlərinin informasiya tələbatlarını nəzərə alan geniş çeşidli material və xidmətlərə əlyətərliliyini təmin etməlidirlər;
- cəmiyyətin müxtəlifliyini nəzərə alaraq, öz işçi heyətini elə seçməlidir ki, onlar müxtəlif icmalarla işləyə və onların tələbatını ödəyə bilsinlər.

Mədəniyyət və dil müxtəlifliyi çərçivəsində kitabxana və informasiya xidmətləri heç bir hüquq pozuntusuna yol vermədən bütün istifadəçilərə təqdim edilməlidir. Çoxmədəniyyətli cəmiyyətlərdə fəaliyyətləri məhdudlaşdırılmış qruplara: İctimai azlıqlara, köklü xalqların nümayəndələrinə, qaçqınlara, siyasi sığınacaq axtaranlara, müvəqqəti yaşayış yerinə sahib olanlara və işçi-miqrantlara və s. xüsusi diqqət yetirmək lazımdır.

Çoxmədəniyyətli kitabxananın qarşısında duran vəzifələrdən danışarkən, informasiya, savadlılıq, təhsil və mədəniyyətə aid olan bir sıra məsələlərə də diqqət yetirmək lazımdır.

- Mədəni müxtəlifliyin müsbət tərəfləri barədə məlumatlılığın artırılması və mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi;
- Dil müxtəlifliyinin və öz doğma dilinə hörmətin təşviqi;
- Bir neçə dilin harmonik birgə mövcudluğunun asanlaşdırılması; uşaqlıqdan bir neçə dilin öyrənilməsinin dəstəklənməsi və təbliği;
- Dil və mədəni irsin mühafizəsi və bütün dillərdə informasiyanın yaradılması və yayılması;
- Şifahi yaradıcılığın və qeyri-maddi mədəni irsin qorunmasının dəstəklənməsi;
- Bütün mədəni qrupların üzvlərinin cəmiyyət həyatında iştirakına dəstək;
- İnformasiya savadlılığının artırılması və informasiya-kommunikasiya texnologiyaların öyrənilməsinin təşviqi
- Kiberməkanda dil müxtəlifliyinin dəstəklənməsi;
- Mədəni plüralizm sahəsində biliklərin və qabaqcıl təcrübə mübadiləsinin dəstəklənməsi.[3]

Sonda onu qeyd edək ki, milli azlıqların qorunması Azərbaycan rəhbərliyinin apardığı siyasətin əsas istiqamətlərindən biridir. Belə ki, Prezident aparatında milli siyasət üzrə dövlət məsləhətçisinin başçılıq etdiyi xüsusi struktur yaradılmışdır. Analoji struktur Milli Məclisdə də mövcuddur. Konstitusiya və qanunların verdiyi bərabər hüquqlar və imkanlardan istifadə edərək, müxtəlif millətlərin nümayəndələri cəmiyyətin ayrı-ayrı sahələrində məhsuldar işləyərək ölkənin inkişafına layiqli töhvələr verirlər. Belə ki, milli

azlıqlar Azərbaycan Respublikasının hökumətində və digər dövlət strukturlarında təmsil olunurlar. Respublikanın milli parlamenti – Milli Məclisdə ölkənin bir sıra etnik azlıqları o cümlədən, rus, ləzgi, tat, talış və başqa xalqlar öz nümayəndələri ilə təmsil olunmuşdur. 2010-cu il parlament seçkiləri zamanı ATƏT-in demokratik institutlar və insan haqları üzrə bürosu və müşahidə komissiyası göstərdi ki, Azərbaycanda, dövlət ərazisində yaşayan etnik azlıqların seçkilərdə iştirakı məsələsində heç bir problem yoxdur.

Beləliklə, respublikada müxtəlif etnik qrupların mövcudluğu üçün bütün mümkün şərait yaradılmışdır. Lakin burada, bir daha qeyd etmək lazımdır ki, bizim ölkəmizdə mədəni müxtəliflik etnik azlıqların sadəcə cəmlənməsi kimi başa düşülmür, Azərbaycan ümummilli həmrəyliyin inkişafı üçün əlverişli mühitdir. Başqa sözlə, etnik, dini və digər mənsubiyyətindən asılı olmayaraq ərazisində məskunlaşan hər bir vətəndaş Azərbaycanın sərvətidir.

Ədəbiyyat :

1. Nəcəfov E. Müxtəlif Ölkələrdə Multikulturalizm Siyasətinin Müqayisəli Təhlili / Bakı Slavyan Universiteti// <http://bakuforum.az/az/multikulturalizm-nailiyyetler-ve-problemler/?fid=2258>
2. Kunina İ. Qafqazda multikulturalizm: Azərbaycan modeli /Bakı Slavyan Universiteti.//<http://bakuforum.az/az/multikulturalizm-nailiyyetler-ve-problemler/?fid=2258>
3. Библиотечное обслуживание мультикультурных сообществ: руководство по библиотечному обслуживанию.-2-е изд., пересмотр.- ИФЛА, 1998.- Режим доступа: <http://www.ifla.org>
4. [Электронный ресурс]- Режим доступа: <http://www.sempa.com>.
5. [Электронный ресурс]- Режим доступа : <http://www.ifla.org/UII/s32/index.htm>
6. Проект Федерального закона «О внесении изменений и дополнений в Закон Российской Федерации «Основы законодательства Российской Федерации о культуре» [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.legislature.ru>
7. Мультикультурализм и проблемы библиотечного обслуживания населения: научный семинар в РГБ // Библиотековедение.- 2003. -№ 4. -С.13-21; 2003. - № 5. -С. 9-17.
8. Библиотечное обслуживание в условиях многообразия культур народов России: сб.науч.статей /Рос.гос. б-ка, Рос.нац.. б-ка [Сост. И.И. Ганицкая и др.].- М.: Пашков дом, 2006.-136 с.
9. Ахунова З.И. Библиотека и межкультурный диалог в контексте концепций мультикультурализма // Омский Научный Вестник.- 2012.-№1(106) Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/biblioteka-i-mezhkulturnyy-dialog-v-kontekste-kontseptsii-multikulturalizma>
10. Чаднова И.В. Проблемы мультикультурного обслуживания в публичных библиотеках // Вестник БАЕ.-2007.- №3.- С.32-34. Режим доступа : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/cultural_diversity.shtml (Всеобщая декларация ЮНЕСКО о культурном разнообразии).

Нармина Абдуллаева

ПРОПАГАНДА МУЛЬТИКУЛЬТУРНЫХ ИДЕЙ КАК ПРИОРИТЕТНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ БИБЛИОТЕК

Резюме

В статье исследуются кросс-культурные проблемы коммуникации в современном обществе, а также определяются поддержка организации этих связей, роль

библиотек в регулировании отношений между двумя странами, важность принципов многоэтнической, мультикультурной библиотеки, обслуживающие население.

Narmina Abdullayeva

**PROPAGATION OF MULTICULTURAL IDEAS AS A PRIORITY DIRECTION
OF INNOVATIVE POLICY OF LIBRARIES**

Summary

In the article is studied cross-cultural communication problems in contemporary society, and supporting the organization of these communications, the role of libraries in the regulation of relations between the two nations are determined, examined the importance of the principles of multi-ethnic, multicultural libraries that serve a population.